

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

Дипломна робота
магістра
(освітній ступінь)

на тему «Емоційне благополуччя як умова розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку»

Виконала: студентка 2 курсу, групи ДО-2 м
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
(шифр і назва спеціальності)

Решетар Марина Михайлівна
(прізвище та ініціали студента)

Керівник к.психол.н., доц., Іванова В.В.
(прізвище та ініціали)

Рецензент к.пед.н., доц., Миськова Н.М.
(прізвище та ініціали)

Зміст

ВСТУП	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЯГНЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ РУХОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ	10
1.1. Особливості фізичного і психічного розвитку дітей дошкільного віку	10
1.2. Проблеми розвитку емоційної сфери дітей дошкільного віку	24
1.3. Модель організації рухової діяльності, яка сприяє досягненню емоційного благополуччя та розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку	38
Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ РУХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯКА ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЕМОЦІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ І РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	48
2.1. Дослідження рівня емоційного благополуччя та розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку	48
2.2. Методичні умови організації рухової діяльності по досягненню емоційного благополуччя та розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку	64
2.3. Вплив рухової діяльності на розвиток фізичних якостей і емоційний стан дітей дошкільного віку	74
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
ДОДАТКИ	86

ВСТУП

Актуальність дослідження на соціально-педагогічному рівні визначається соціальним замовленням суспільства на виховання здорової дитини. Саме в дошкільному віці закладається фундамент здоров'я людини (І.Аршавський).

Концепція дошкільного виховання, зокрема, вказує, що дошкільне виховання має бути пронизане турботою про фізичне здоров'я дитини і її психологічне благополуччя.

У концепції та змісті проекту професійного стандарту педагога дошкільної освіти вказується, що педагог дошкільної освіти повинен брати участь в створенні психологічно комфортного та безпечного освітнього середовища, забезпечуючи безпеку життя дітей, збереження і зміцнення їх здоров'я, підтримуючи емоційне благополуччя дитини в період перебування в освітній організації.

У Законі «Про освіту» зазначається, що для виховання дітей дошкільного віку, охорони і зміцнення їх фізичного та психічного здоров'я, розвитку індивідуальних здібностей і необхідної корекції порушень розвитку цих дітей на допомогу сім'ї діє мережа закладів дошкільної освіти. Освітня установа створює умови, що гарантують охорону і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів, вихованців.

Однак доводиться констатувати той факт, що в даний час пріоритетним є інтелектуальний розвиток дошкільників, внаслідок чого діти, перевантажені різними малорухомими заняттями, відчують «руховий дефіцит», тобто кількість рухів, зроблених ними протягом дня, нижче вікової норми. Незадоволена потреба в русі (Ю.Змановський, П.Якобсон) і стримувана активність викликають зміни в емоційному самопочутті дитини дошкільного віку.

За даними Інституту гігієни і профілактики захворювань дітей, підлітків та молоді, чисельність абсолютно здорових дітей до кінця ХХ століття склала

15% від загального числа дошкільників. У дослідженнях О.Вавілової, Л.Волошина, Н.Ноткіної, Ю.Чернишенко йдеться про те, що близько 40% дітей старшого дошкільного віку мають рівень розвитку фізичних якостей нижче вікових норм.

За свідченням багатьох учених, у сучасних дітей у ставленні до різних обставин життя спостерігаються підвищена тривожність, агресивність, якісні зміни в міжособистісних, міжгрупових стосунках (Л.Абрамян, А.Захаров, А.Кошелева, М.Лісіна). Це є свідченням емоційного неблагополуччя і емоційного дискомфорту: багато дітей не відчують емоцій задоволення, що становлять основний зміст переважаючого фону настрою, відчуття безпеки, переживання успіху в досягненні цілей.

На думку Є.Арнаутової, І.Ільїної, А.Кошелевої, В.Переґуди, Г.Свердлова та ін., в розвитку дітей дошкільного віку досягнення емоційного благополуччя виступає одним з ключових моментів, що є основою всього ставлення дитини до світу. У емоційно благополучної дитини висока самооцінка, орієнтація на успіх в досягненні цілей, сформований самоконтроль, емоційний комфорт у сім'ї та поза нею.

Досягнення емоційного благополуччя або неблагополуччя впливає на розвиток пізнавальних здібностей дитини, її відносини з однолітками, емоційний розвиток і досягнення успіху в будь-якій діяльності.

Найбільшу потребу в досягненні емоційного благополуччя, на наш погляд, мають діти дошкільного віку. До чотирьох років дитина, як правило, вперше психологічно виходить за рамки сім'ї, світ дитини вже нерозривно пов'язаний з іншими дітьми і людьми. Саме в цьому віці у дітей виникає потреба в спілкуванні, підвищена потреба у визнанні оточуючих, бажання заслужити похвалу. І від того, наскільки задоволені ці потреби, наскільки емоційно благополучно проживає дитина період дошкільного дитинства, залежить і її подальший розвиток. Якщо світ представляється дитині відразливим, не люблячим її, ворожим по відношенню до неї, то виникають тривожність і занепокоєння, знижений настрій або, навпаки, виражена агресія,

що негативно впливає на її здоров'я, мову, самооцінку, когнітивні процеси, спілкування з однолітками, близькими дорослими і т.д.

Особливо важливо підтримувати у дошкільників потребу в позитивній самооцінці, сприяти розвитку віри в себе, емоційному розвитку, тому що негативний досвід спілкування часто «відвертає» дітей від прагнення до утвердження себе у світі людських відносин.

Актуальність дослідження виходить з наукового осмислення і методологічного обґрунтування досягнення емоційного благополуччя в організованій руховій діяльності для розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку. У вітчизняній педагогіці загальновизнаним є той факт, що фізичне виховання відіграє найважливішу роль для всебічного розвитку дошкільників (П.Лесгафт, Є.Сагайдачна, Е.Тимофєєва та ін.). Численні наукові дослідження присвячені вирішенню питань підвищення фізичної підготовленості, розвитку фізичних якостей і навичок дітей дошкільного віку. Як засоби розвитку фізичних якостей в основному використовуються спеціальні вправи з бігу, ходьби, стрибків, лазіння, повзання та ін. (Є.Вавілова, Ю.Змановський, С.Я.Лайзане, Л.Пустиннікова, Є.Сагайдачна, Є.Тимофєєва, Н.Т.Терехова та ін.).

Багато дослідників підкреслюють, що потреба в русі, в руховій активності в середовищі однолітків – одна з необхідних в дошкільному дитинстві. І потреба повинна реалізуватися – тоді вона викликає позитивні емоції, закріплює почуття радості, переживання задоволення.

Разом з тим недостатньо визначено вплив емоційного благополуччя дітей на рівень розвитку їх фізичних якостей.

На підставі виявлених протиріч була сформульована **проблема дослідження**: як організувати рухову діяльність в ЗДО, яка сприяє досягненню емоційного благополуччя дітей дошкільного віку і необхідну для розвитку їх фізичних якостей.

Актуальність виявленої проблеми і позначені протиріччя зумовили вибір теми дослідження: «Емоційне благополуччя як умова розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку».

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та дослідно-пошуковим шляхом перевірити результативність розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку за допомогою досягнення їх емоційного благополуччя в організованій руховій діяльності.

Об'єкт дослідження: розвиток фізичних якостей дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження: організація рухової діяльності, що сприяє досягненню емоційного благополуччя і розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Вивчити теоретико-методологічні аспекти досягнення емоційного благополуччя в процесі організації рухової діяльності дітей дошкільного віку.

2. Розробити модель організації рухової діяльності в умовах ЗДО, що сприяє досягненню емоційного благополуччя і розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку.

3. Дослідно-пошуковим шляхом перевірити результативність організації рухової діяльності в умовах ЗДО, що сприяє досягненню емоційного благополуччя і розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку.

4. Розробити методичні рекомендації щодо організації рухової діяльності в ЗДО, що сприяє досягненню емоційного благополуччя і розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку, для вихователів та інструкторів з фізичної культури.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань було використано комплекс методів, що включає теоретичні (аналіз і узагальнення філософської, педагогічної, психологічної літератури; аналіз документальних матеріалів, прогнозування та моделювання) і емпіричні (спостереження, діагностичні методики та завдання, соціометричний експеримент,

анкетування, бесіди, дослідно-пошукова робота, методи математичної статистики і графічної обробки результатів) методи.

База дослідження. Дослідження проводилось на базі Ракошинського ДНЗ №3.

Апробація дослідження. Результати дослідження були обговорені на Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі» (м.Мукачево, 25 жовтня 2018 р.) та опубліковані в збірнику наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених «Наука майбутнього».

Практична значимість дослідження полягає в тому, що:

- підготовлено методичні рекомендації щодо організації рухової діяльності, що сприяє досягненню емоційного благополуччя і розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку, призначені вихователям і інструкторам з фізичної культури, які працюють з дітьми дошкільного віку.

- методи діагностики рівня емоційного благополуччя дітей дошкільного віку можуть бути використані педагогами і психологами для оцінки емоційного благополуччя, в тому числі в організації рухової діяльності дівчаток і хлопчиків.

Структура роботи. Робота складається з вступу, двох розділів, списку використаних джерел (57 найменувань), 7 додатків. Текст містить 7 таблиць що ілюструють результати дослідження.

ВИСНОВОК

Результати дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

1. Теоретичне вивчення психолого-педагогічної літератури показало, що окремі напрямки поставленої нами проблеми знаходили своє відображення в роботах різних дослідників. Разом з тим з'ясувалося, що проблема досягнення емоційного благополуччя дітей дошкільного віку, необхідного для розвитку

фізичних якостей, в процесі рухової діяльності вимагає спеціального вивчення. У своєму дослідженні ми розглядаємо організацію рухової діяльності, що сприяє розвитку фізичних якостей і досягненню емоційного благополуччя дітей дошкільного віку, як взаємодію суб'єктів освітнього процесу, який включає в себе діагностичний, управлінський і організаційно-виконавчий етапи, які реалізуються під час перебування дитини в ЗДО.

2. В результаті проведеного дослідження була розроблена модель організації рухової діяльності в умовах ЗДО, що сприяє досягненню емоційного благополуччя і розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку, в якій знайшли відображення мета її реалізації, змістовний компонент, види рухової діяльності, засоби фізичного виховання і методичні прийоми, спрямовані на досягнення емоційного благополуччя дітей, рівні сформованості емоційного благополуччя, розвитку фізичних якостей дітей і результат.

3. Реалізація моделі організації рухової діяльності дітей експериментальної групи зумовила збільшення частки дітей з оптимальним рівнем емоційного благополуччя і зменшення – з допустимим і недостатнім, а також збільшення частки хлопчиків і дівчаток з високим рівнем розвитку фізичних якостей і зменшення – з середнім і низьким.

4. Проведене дослідження показало, що організація рухової діяльності, спрямованої на розвиток фізичних якостей і досягнення емоційного благополуччя дітей дошкільного віку, сприяє підвищенню активності, переважного фону настрою, впевненості, зменшенню тривожності, розвитку комунікації з дорослим, навичок взаємодії дітей один з одним і розширенню їх емоційного досвіду.

5. Розроблено методичні рекомендації щодо організації рухової діяльності в ЗДО, що сприяє розвитку фізичних якостей і досягненню емоційного благополуччя дітей дошкільного віку, для вихователів та інструкторів з фізичної культури.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>